

NMS Ethiopia Blogg

2/2018

Kjære venner!

Jula nærmer seg, og da er det er tid til å sende ut en samlet utgave av **NMS Ethiopia Bloggen** fra andre halvåret 2018. Som dere kan lese i artikkelen fra 12.12.2018, er det fremdeles uroligheter i Etiopia som forstyrrer demokratiseringsprosessen i landet og hindrer arbeidet til prosjektene som støttes av NMS, spesielt i Blånildalen. Be gjerne for lederne i Etiopia, og for fred og forsoning mellom folkegruppene oromo og gumuz!

På vegne av hele NMS Etiopia staben ønsker jeg alle leserne en velsignet julehøytid og et godt Nytt År,

Sonja

NMS team:

Klaus-Christian Küspert

klausk@nms.no

Sonja Küspert

sonjak@nms.no

Marit Breen

maritb@nms.no

Sophie Küspert-Rakotondrainy

sophie@nms.no

Mparany Rakotondrainy

mparanyr@nms.no

NMS Etiopia Blogg adressen

nmsethio@gmail.com

Postadresse:

Norwegian Mission Society

P.O.Box 5552

Addis Ababa, Ethiopia

Besøksadresse:

Norwegian Mission Society

Kebele 09/10, Kasanchis, Addis Ababa, Ethiopia

Ungdomsprest med visjoner

Tekst og foto: Klaus-Christian Küspert, klausk@nms.no

09.08.2018

Ajjikune er en høyvokst og veltrent ung mann fra Gambela. Han er fotballtrener – og student i teologi. Den 26. juni fikk han sitt første diplom i teologi som beste student i sitt kull. Hvis alt går etter planen blir han i 2019 ansatt som ungdomsleder for Den anglikanske kirken i Gambela.

Den anglikanske kirken har søkt NMS om et prosjekt innen ungdomsarbeid, og vi vil gjerne vite litt mer om den tiltenkte prosjektlederen. Ajjikune er en god forteller på flytende engelsk og kommer med mange interessante og oppsiktsvekkende uttalelser om sitt fremtidige arbeid som ungdomsprest:

Idrett mot vold og for likestilling

– Jeg trener to fotballag - ett for gutter og ett for jenter. Her hos oss er det mye vold blant ungdommene, bruk av narkotika og etniske spenninger som ikke sjeldent fører til drap. Men ungdommene liker å drive med idrett. Ved å kombinere idrett med bibelundervisning tror jeg at vi kan gjøre noe mot volden og vise veien til et meningsfullt liv.

– Vi ser også at HIV/Aids-smitten stiger kontinuerlig i Gambela. Seksualmoralen er generelt lav, det fins prostitusjon hvor mødre selger sine egne døtre. Men så ser vi også forferdelig overtro: Det sies at når en HIV-smittet mann ligger med en jomfru, overfører han smitten til henne og blir selv frisk. Andre sier at når de først er smittet, vil de at så mange som mulig skal lide samme skjebnen. Jeg vil fortelle ungdommene hvor galt dette er og mener bestemt at de forandrer oppførselen når de kommer til tro.

– Idrett kan hjelpe jentene til å komme ut av passiviteten. Våre jenter har veldig lite selvtillit, noe som guttene utnytter. Når jentene gjør det bra i fotball eller volleyball, kommer de til å ha mer tro på seg selv og tørre å si ifra til guttene. Vi må komme bort fra forestillingen om at jentene bør gifte seg når de er 14 år gamle og så få så mange barn som mulig. Det kan bare lykkes når vi klarer å vekke jentenes interesse i utdanning. Hvis jeg blir ungdomsprest vil jeg gjerne organisere engelskkurs kun for jenter. Engelsk er nøkkelen for all høyere utdanning, og det er helt feil at jenter ikke kan lære seg engelsk på lik linje med guttene.

Bruk dine talenter

– Våre folk er veldig fattige, men gjør lite for å komme seg ut av fattigdommen. Ungdommene bruker ofte fattigdommen som unnskyldning for ikke å gjøre noe. De bare sitter og venter på noe, at noen kommer og hjelper dem, og de påstår at de ikke kan gjøre noe selv – bortsett fra å stjele fra andre. Men de er jo friske og sterke, det er masse ubrukt jord her i Gambela, og nok regn er det også. Jeg vil så gjerne få dem til å bruke de mulighetene de har, vil gjerne at de kommer ut av latskapen og motløsheten. Det er sant at det er mer slitsomt å jobbe enn å sitte og be om hjelp. Men så er det mye mer tilfredsstillende når man kan livnære seg fra sitt eget arbeid.

Ved det siste punktet formulerer Ajikune prinsippene av «Use Your Talents», en holdning som NMS prøver å innføre overalt hvor vi jobber: Bruk det du har, vær oppfinnsom og kreativ, organiser nærmiljøet og tro på dine egne muligheter! Ajikune har aldri hørt om «Use Your Talents», men formulerer akkurat samme tanken. Jeg håper at vi kan hjelpe ham med å realisere noen av sine ideer.

Det er nesten unødvendig å si at Ajikune også er en dyktig musiker som spiller tradisjonell Anwak musikk. Det er ikke utelukket at vi kommer til å høre mer om ham i fremtiden!

Ajikune Ojaga (24), fremtidig ungdomsprest ved den Anglikanse kirka med mange ideer og visjoner

Tamar Campaign-prosjektet er i gang!

Tekst og foto: Marit Breen, maritb@nms.no

24.07.2018

Forrige uke satte virkelig Tamar Campaign-prosjektet på kartet. For første gang var koordineringsteamet samlet i Addis for å bli kjent, og for å forberede og sette sammen programmet og undervisningsopplegget for den store samlingen i november.

I tillegg til undertegnede består teamet av Jacinta Makokha fra Kenya, og Penelope Plowman fra England. Begge tungvektene innen arbeid med vold mot kvinner, kjønn og likestilling, bistand og organisasjonsutvikling.

En uke i Etiopia i november samles de seks personene som rekrutteres fra NMS sine samarbeidskirker i Kamerun, Madagaskar og Etiopia, samt lederne for kvinnedepartementene i de samme kirkene. Disse skal trenes opp i kontekstuell bibelstudie, en metode som er utviklet ved Ujamaa centre for biblical research and community development, i Sør Afrika. Det er historien om Tamar fra 2. Samuelsbok som står på agendaen, og som benyttes for å rette kirkenes søkelys på kjønnsbasert vold, og vold mot kvinner spesielt. Tamar, som er kong Davids datter blir voldtatt i sitt hjem – i Davids hus – Guds hus – av sin egen halvbror. Det er på mange måter en kontroversiell tekst, og som i rammen av kontekstuell bibelstudie, på en unik måte får deltakerne i snakk og engasjert rundt en tematikk som sjelden tas opp i kirkelige sammenhenger. Målet med bibelstudiet er å bryte kirkenes taushet rundt kjønnsbasert vold og vold mot kvinner spesielt. Det er et to dagers opplegg, svært engasjerende og interaktivt, og umulig å gå ifra uten å bli berørt.

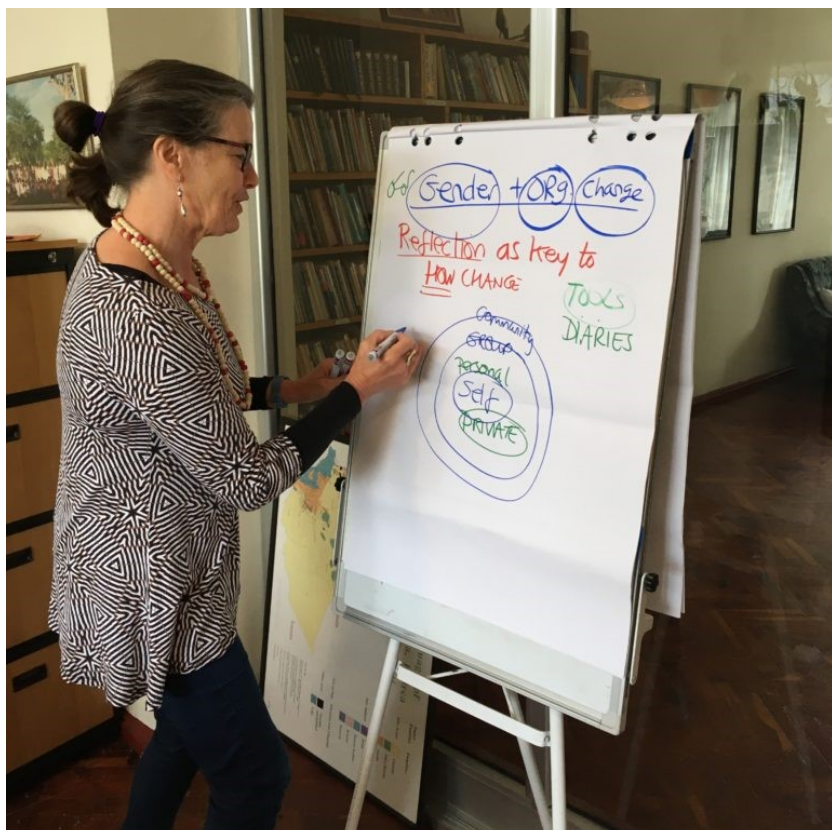
Ideen til å gjøre Tamar Campaign til et større prosjekt som også involverer flere kirker på kontinentet vokste fram da undertegnede jobbet med Tamar Campaign gjennom NMS sitt Women Empowerment program i Etiopia. Noe av utfordringen med kampanjen, og generelt sett denne typen aktiviteter, er å måle hvilken grad av forandring en oppnår. Kontekstuell bibelstudie ender alltid i utarbeidelse av en 'action plan' som skal respondere til hva man har lært gjennom å jobbe med den aktuelle bibelteksten. Teksten om Tamar vekker et engasjement på ulike nivå, både personlig og i konteksten av å være kirke og en del av et samfunn der vold mot kvinner ofte er et større problem enn mange vil innrømme.

Tamar-kampanjen finner sted i kirken og for kirkens ledere og medlemmer. Kirken er ikke et nøytralt rom. Å bryte gjennom vegger av taushet, uformelle normer og forventninger i forhold til kvinnens plass oppnås ikke gjennom en to dagers Tamar-kampanje. Som organisasjon består kirken av individer som tar med seg sin kultur og tradisjoner inn i kirkens rom, inkludert praksiser som er skadelige for kvinner – og for menn. For hva skjer med en kirke som for eksempel underbygger en maskulinitet som er dominerende i kulturen og som består i uttrykke dominans og makt?

Tamar's historie blir slik en dør åpner for å snakke om tradisjoner og strukturer som er skadelige både for menn og kvinner, og som hindrer kirkene i å være ambassadører for Guds rike og et bedre samfunn – et sunnere samfunn. Et bibelstudie omkring teksten om Tamar vil ikke kunne skape forandring dersom strukturer i kirkene fortsatt bygges opp under en kultur som gjør unge jenter og kvinner sårbare. Derfor handler undervisningen i november også om å utruste de som skal undervise Tamar Campaign i å se aktiviteten i en større sammenheng; nemlig kirken som organisasjon. Som organisasjon består den av formelle og uformelle strukturer og kulturer som enten støtter eller hindrer begge kjønn i å delta på lik linje. Å forebygge kjønnsbasert vold, og vold mot kvinner spesielt er en kamp som finner sted innenfor de samme strukturene og i en kultur og tradisjon som også må tas i betraktning.

Jacinta har lang fartstid fra å jobbe med kjønnsbasert vold i Kenya og spesielt med kirken som endringsaktør. Hennes erfaringer vil spille en viktig rolle i undervisningen i prosjektet.

Penelope er ekspert på organisasjonsutvikling sett i et kjønnsperspektiv, og hennes metode blant annet med bruk av personlig dagbok blir gjennomgående i undervisningen.

Prosjektet er nå presentert for alle de tre samarbeidskirkene, og de er i gang med å rekruttere en mann og en kvinne som skal undervise Tamar Campaign i sine kirker i løpet av 2019. Koordineringsteamet ser fram til å bli bedre kjent med disse og møtes igjen i Etiopia i november.

Det nytter å satse på oss!

Tekst: Sophie Küspert-Rakotondrainy, sophier@nms.no; foto: Klaus-Christian Küspert, klausk@nms.no

23.08.2018

I sommer har 8 unge gumuz og mao fra Blånildalen og Tongo (Begi) området gått på engelskkurs i Addis Ababa. Responsen er veldig positiv. De er alle sikre på at kunnskapen fra kurset ikke skal gå i glemmeboka, og som en rød tråd gjennom intervjuene med dem går temaet «Takk for at dere satser på oss. Vi skal vise dere at det nytter!»

Tawabech er en ung og selvsikker gumuz dame som ønsker å nå lengre enn kvinnene i tidligere generasjoner

«Engelsk er så viktig for å kunne kommunisere med andre. Dessuten er alt skriftlige i jobben min på engelsk, så hvis jeg ikke forstår, er jeg avhengig av at sjefen min hjelper meg»

sier Tawabech som er prosjektmedarbeider i Yaso prosjektområde i landsbyutviklingsprosjektet Green LiP i Blånildalen. Hun er gumuz og representerer en ny generasjon unge minoritetskvinner som vil oppnå noe i livet. Kollegene hennes Tsehay fra Agalo Meti prosjektområde og Fatuma fra Mao Komo prosjektområde er enige:

«Vi er så takknemlig for denne sjansen fra prosjektet, for vi vet jo at prosjekter tar slutt en gang. Men hvem vil vel ansette oss som er fra landet, er kvinner og attpåtil ikke kan engelsk? Jo mer engelsk vi kan, jo bedre sjanser har vi på arbeidsmarkedet.»

Engelsklærer Ebise (t.v.) sammen med Mohammed, Girma og Zara

Zara holder på med en muntlig oversettelse av Bibelen til gwama språket og er en fremtidig leder for kristne fra denne mao gruppen

Zara fra Tongo i Mao Komo området har også god nytte av engelskkunnskaper, men av andre grunner. Hun holder på med å lage en muntlig oversettelse av Bibelen til gwama språket. De bruker for det meste Bibeltekster på amharisk og oromo som grunnlag for oversettelsen. Men spesialistene som jobber sammen med dem kan ofte engelsk, hebraisk og gresk.

«Når jeg nå kan litt engelsk blir det lettere for meg å jobbe med dette prosjektet og lage en god muntlig bibeloversettelse til morsmålet mitt.»

Girma er grunnskolelærer og er blant annet morsmålslærer i komo for 1. til 4. klasse. På skolen hans er det ingen som er god i engelsk, og dersom noen skal undervise i engelsk, er det ingen fra Mao Komo området, men folk utenfra, fra de store folkegruppene.

«Tenk hvis jeg kunne være både komo og engelsklærer? Jeg kunne vise at dette ikke er en motsetning.»

Isaias, Abraham og Mohammed jobber som frivillige på henholdsvis Kamashi ungdomssenter i Blånildalen og Mao Komo kultursenter i Tongo. Her tar de regelmessig imot grupper med ungdommer fra Norge. Da blir engelsk hovedkommunikasjonsspråk, men dessverre er det ikke så mange som kan engelsk, spesielt i Tongo. Mohammed har dessuten også andre fremtidsplaner:

Abraham og Isaias er frivillige ved ungdomssenteret i Kamashi og ønsker å kunne kommunisere bedre med norske ungdomsgrupper som kommer på besøk

«Som frivillig ved kultursenteret driver jeg med drama sammen med ungdommene, og jeg skriver dikt og sanger på morsmålet mitt, gwama. Språkarbeid og kunst går hånd i hånd for meg. Men jeg ønsker også å kunne nå ut til andre mennesker, til og med i andre land. Å kunne engelsk vil hjelpe meg til å gjøre Mao og Komo kunsten kjent for mange flere mennesker. Vi har så mye flott kultur som ingen vet om!»

Det er denne viljen til ikke å gi opp og å jobbe for å vise seg selv og andre fra minoritetsgrupper at det nytter å prøve som imponerer oss med disse engelskelevnene. Til tross for at de i generasjoner har blitt fortalt at det «ikke nytter å satse på dem», nekter de å ta det inn over seg. Det er en lang vei å gå, men Tawabech, Tsehay, Fatuma, Isaias, Abraham, Mohammed, Zara og Girma går foran.

Keramikk til ære for Gud?

Tekst: Sophie Küspert-Rakotondrainy, sophier@nms.no; foto: Mariyam Yohannis

03.09.2018

“Når staten forbyr skriftlig bruk av Mao Hozo til å forkynne Guds ord, så gjør vi det bare muntlig og med andre kulturelle uttrykksmåter”, sier Mariyam Yohannis fra SIL.

Mao folkene som bor utenfor Mao og Komo området har ingen muligheter til å utvikle et alfabet for sine språk. Heldigvis har SIL i samarbeid med NMS i Etiopia utviklet gode metoder for muntlig bibeloversettelse og tar i bruk nye måter å forkynne Guds ord på.

7 unge menn og kvinner fra Mao Hozo folket var i regionhovedstaden Asosa i to uker i sommer. For flere av dem var det første gang de var i en såpass stor by. Det var også første gang de lærte bibelhistoriene om Sakkeus, den barmhjertige Samaritan, Bartimeus og den lamme som ble helbredet i detalj.

«De hadde jo hørt historiene, men de hadde aldri mulighet til å jobbe med dem på deres eget morsmål, og fikk en dypere forståelse av meningen,»

forteller Mariyam. De jobbet i dybden og oversatte dem så muntlig og gjorde et lydopptak. Dette kan nå lett spres rundt om i landsbyene, for radio, telefoner, MP3 spiller og slikt har mange allerede fått skaffet seg til tross for lite eller ingen strøm eller nettverk.

Noen stikkord på improvisert ortografi, så blir det lydoptak av en av de mest kjente bibelhistoriene.

Den andre uka jobbet de med musikk og kunst.

«Hva er lovsang? Hva er kultur og identitet? Hva er egentlig kristen kunst?»

Disse og flere problemstillinger jobbet gruppen med. De laget drama, sanger og danser og brukte sine egne tradisjoner.

«Kan jeg prise Gud med danser fra min kultur? Det trodde jeg ikke var mulig!»

Dette sier Kadir, en av deltakerne. De jobbet også med annen kunst, som for eksempel hvordan tradisjonell keramikk, bilder og vevkunst kan brukes til ære for Gud. Dette var veldig spesielt for mange, sier Mariyam. Og de var begeistret!

«Jeg har sjeldent sett så begeistrede kursdeltakere og jeg er sikker på at Gud har store planer for dette lille folket! Det blir utrolig spennende å høre hva som skjer videre.»

Deltakerne ber om forbønn. De vet at det de gjør går imot oppfattelsen til de fleste i samfunnet, spesielt de mer dominante folkegruppene. Men dette gjør dem bare mer bevisste om at ingen skal kunne fortelle dem hvilket språk og hvilken kultur de skal kunne bruke for å prise Gud.

Dramatisering av bibelske historier - noe helt nytt for ungdommene

Gud åpnet dørene for oss og hjertene for evangeliet

Tekst og foto: Klaus-Christian Küspert, klausk@nms.no

10.09.2018

Meher har vært på disippeltreningskole i Sør Afrika. Det har forandret hele livet hans. Gjennom praksisarbeid i Malawi opplevde han at «Gud åpnet dørene for dem og hjertene for evangeliet».

For noen dager siden kom Meher og Nyalat tilbake til Etiopia etter et halvt års disippeltrening i Sør Afrika og Malawi (se NMS Etiopia blogg 4.4.2018 og 28.6.2018). Vi vil gjerne gi ordet til Meher som ønsker å takke NMS og sende noen ord til dere i Norge:

Meher besøker NMS Etiopia etter at han har kommet tilbake fra Sør Afrika

Mitt navn er Meher Omot, jeg er 25 år gammel født i en halvt kristen familie i et distrikt som heter Dimma som ligger i sør-vestlige delen av Gambela regionen i Etiopia. Jeg aksepterte Jesus som min Herre og frelser da jeg var tenåring. Jeg begynte å tjene Herren i en menighet i Mekane Yesus kirken som korleder, så ungdomsleder og til slutt ble jeg leder for hele menigheten. Det var godt å kunne tjene Gud gjennom så mange ulike oppgaver.

Jeg ble overrasket da min synode kalte meg til et intervju for et stipend til Ungdom i Oppdrag sin Disciple Training School i Sør Afrika. Gjennom dette halvåret i Sør Afrika lærte Gud meg mye og viste meg hva han har skapt meg for. Jeg opplevde at Gud hadde sett meg, spesielt da jeg ble utnevnt til å være leder for evangeliseringsteamet som fikk reise til Malawi. Der i Malawi drev vi med dør-til-dør misjon og Gud åpnet dørene for oss og hjertene for evangeliet.

Jeg er veldig inspirert til å dele hva jeg opplevde i Sør Afrika med ungdommer fra forskjellige kirkesamfunn her i Etiopia; det er til ingen nytte når jeg selv kjenner Jesus og kraften som ligger i Hans evangelium når jeg ikke deler dette budskapet med andre. Jeg brenner for å dele evangeliet med mennesker fra alle folkegrupper, spesielt der hvor troen på Jesus Kristus blir undertrykket og det er vanskelig å stå fram som Kristen.

«Jeg ønsker at mange ungdommer kan bli sendt på disippeltrening til Sør-Afrika; denne skolen forandrer hele livet ditt; den gjør at du får en mye dypere forståelse for hvem du er og hvilke planer Gud har med ditt liv. Du lærer å lytte til Guds stemme og lærer at forholdet til Gud gjenspeiles i relasjonen til dine medmennesker. Du lærer at forsoning bare er mulig på grunn av Guds kjærlighet. Du begynner å se på de som er annerledes enn deg selv med nye øyne og å respektere deres identitet og talenter.»

Som jeg lærte å se på meg selv som en person med verdighet, tror jeg at det betyr mye for alle andre ungdommer å forstå hvor unike hvert eneste menneske er, og at de ikke skal bli motløse ved å sammenligne seg selv med andre. Hver og en er betydningsfull og har fått mange gaver og talenter fra Gud som best kan gis tilbake ved å tjene Gud i kjærlighet.

Discipleship Training School i Sør Afrika hjalp meg mye til å oppdage mitt oppdrag i livet og den har vist med en retning; jeg ønsker å vitne om Gud blant alle mennesker, ikke bare i min kirke. Derfor vil jeg oppmuntre ungdommene til å gå på DTS, for deres egen skyld og for å styrke deres kirkesamfunn. Jeg håper at NMS vil gi denne muligheten til mange flere ungdommer fra mange land.

Så langt budskapet fra Meher. Vi ønsker ham lykke til og Guds velsignelse, og at gløden hans ikke slokner når han møter motgang og rutine. Jeg håper at det ikke er siste gang vi har hørt fra ham!

Nyalat og Meher har nettopp kommet tilbake fra Ungdom i Oppdrag DTS i Muizenberg ved Cape Town

Sterkt møte mellom ungdommer

Tekst og foto: Team Etiopia, redigert av Sonja Küspert, sonjak@nms.no

19.09.2018

I juli var ungdommer fra Norge og Etiopia samlet for sjette gang i Kamashi til «Summer Together», og igjen var det en stor opplevelse for alle sammen. Her forteller de fem norske ungdommene i "Team Etiopia" om hva de forventet av turen, om opplevelsene og det som gjorde størst inntrykk på dem.

Gruppen ble ledet av **Henriette Marie Saga** som kom for tredje gang til Kamashi; hun er fortsatt forelsket i stedet.

- En av de tingene jeg kommer til å huske best er fra førstehjelpskurset vi hadde for ungdommene. Alle var spente og synes det var veldig morsomt da vi skulle demonstrere hvordan en skulle sjekke at en person var bevisstløs. Vi bommet litt på formuleringen vår da vi spurte vår «bevisstløse» frivillige – «are you alive?» og alle begynte å le da svaret kom «yes». Å ha vært en del av dette har vært en gave. En stor mulighet for meg og en glede. Så mye humor, så mye glede og kjærlighet, så mye frustrasjon, sinne og en del tårer. For en slik tur er ikke bare gøy, det gir oss et nytt syn på urettferdighet. Det gir oss en forståelse på hvor viktig det er, ikke bare for dem, men også for oss å kunne dele det vi har.

Karina Kang Smørdal var student ved Hald Internasjonal Senter i 2015/16, hvor hun møtte to studenter fra Etiopia. Helt siden den tiden har hun hatt et stort ønske om å reise til Etiopia.

- Mine forventninger til turen var å få oppleve en ny og spennende kultur. Jeg hadde aldri vært i et afrikansk land før og har på forhånd hørt en del om den «typiske afrikanske kulturen», om en varm kultur med glade og smilende mennesker.

Det som møtte meg og teamet var nettopp en varm og inkluderende kultur. Folkene vi møtte var interesserte, vennlige og gode lyttere. Det å se eldre menn som gikk og leide i gatene var noe av det som gjorde stort inntrykk på meg. Denne handlingen forteller mye om den etiopiske kulturen. Det sier mye om inkludering, og som «utlending» føler man seg lett velkommen.

I Etiopia var det mange sterke inntrykk. Sammen med den varme kulturen fikk vi se og oppleve de ekstremt enkle forholdene som mange i Etiopia lever under. Å leke med underernærte barn uten sko og hullede klær var både givende og trist.

Vi fikk være med og besøke en kvinneklinikk, og hadde med oss babyklær strikket av folk i Norge. Det å se hvor pengestøtte og klær som blir sendt fra Norge ender opp var svært givende. Jeg er veldig takknemlig for at jeg fikk denne muligheten til å se NMS sitt arbeid i levende live, noe som virkelig gir et større innblikk enn bare gjennom bilder. Etiopia må rett og slett bare oppleves!

Hanna Enerhaug er medisinstudent. Hun forteller:

- Jeg hadde aldri vært i Afrika før, så jeg slet veldig med å vite hva jeg skulle forvente. Jeg var forberedt på å leve med en standard lavere enn den jeg var vant til. I tillegg forventet jeg å bli utfordret i tankegang og i levemåte. Utfordret ble jeg, og standarden var enda lavere enn det jeg hadde sett for meg, men det gjorde opplevelsen desto større.

Hvis jeg skal fortelle om mitt største inntrykk må det være den dagen vi fikk besøke en WEWEP-gruppe [kvinneprogrammet]. Vårt lille team på fem tok plass i en kirke. Litt etter litt kom kvinner fra landsbyen og satt seg ned i benkeradene bak oss. Alderen deres varierte ganske mye, men det lot ikke til å prege dem, det var som om de alle sammen hadde vært venninner hele livet. De smilte og lo, men var likevel ganske stille. Det var akkurat som om de holdt på noen hemmeligheter som bare de innad i gruppen kjente til. Mens de satt bak oss fikk vi høre om prosjektet deres, og hvordan de sammen litt etter litt klarte å skaffe egen inntekt uavhengig av ektemenn og sønner. De var så stolte, så vakre, og jeg

tror av hele mitt hjerte at jeg aldri kommer til å glemme de timene vi tilbragte i den kirken. Det var så langt fra min virkelighet, men det ble likevel så nært. Vi fikk høre om prosjektet deres, og hvordan de hadde kommet dit de var. Da vi omsider skulle bevege oss ut og videre på reisen vår, stilte de seg uoppfordret opp i et kor og sang for oss. Stemmene fylte hele rommet. Det var ikke noen fancy inndeling med sopraner, alter eller tenorer. De sang kun unisont, men likevel var det helt ekstraordinært og ulikt noe jeg noen gang har hørt. De sang som om Gud selv sto rett foran dem. Med full hals og totalt hengivne. Jeg er så takknemlig for den opplevelsen jeg fikk i Etiopia, og reiser gjerne tilbake.

Susanne Fernandez Henriksen har også gått på Hald Internasjonal senter:

- Jeg dro på turen med et åpent sinn, og tenkte at ting ikke nødvendigvis ble som det opprinnelig var planlagt. Jeg håpet på at vi skulle møte mange nye og interessante mennesker på veien og at vi forhåpentligvis kunne dra hjem med en bedre forståelse om den etiopiske kulturen og om hva NMS bidrar med i dette unike landet. Det som gjorde mest inntrykk på meg var hvordan man kan samles fra ulike etniske grupper og land og fortsatt kunne forstå hverandre. En dag jeg satt ute på benken med notatboken min, kom det noen nysgjerrige barn vi hadde hilst på før. De synes alt vi gjorde var annerledes og nytt. Selv om vi var nysgjerrige på hverandre, tenkte jeg at det kom til å bli vanskelig å lære mer om dem uten at vi fant noen som kunne oversette. De kunne lite engelsk og jeg kunne bare noen få ord på det lokale språket. Jeg hadde derimot en liten ordliste fra vår tidligere leksjon om Etiopia. Jeg prøvde meg frem med ordene jeg fant og barna syntes det var moro. De spurte meg spørsmål, og ettersom jeg ikke forsto hva de mente prøvde vi å finne nye måter å kommunisere på. Plutselig åpnet vi en samtale mellom oss hvor vi kunne lære mer om hverandre gjennom kroppsbevegelse, miming, lyd og tegning. Det var helt fantastisk å vitne hvordan vi som kom fra forskjellige deler av verden kunne kommunisere uten at vi kunne samme språk. Barna var åpne og villig til å komme på nye ider for å prøve å få meg til å forstå hva de fortalte. Jeg synes disse øyeblikkene var helt fantastiske og jeg vil aldri glemme det.

Daniel Kydland er teologistudent.

- Før eg reiste til Etiopia hadde eg ikkje mykje kjennskap til arbeidet til NMS, men eg visste om at det var ein organisasjon der misjon står sentralt. Før me reiste til Etiopia hadde eg gjort meg opp nokon tankar om kva eg forventa. Eg tenkte at det ville vera mykje sterke inntrykk gjennom relasjonsbygging på tvers av kultur og språk, eg forventa ein god del arbeid og eg forventa å bli inspirert av møte med etiopiere og måten dei lever livet på.

Det som gjorde sterkast inntrykk på meg var å bli kjent med dei som bur i Kamashi, som er der sommerleiren me deltok på fant sted. På tross av at me ikkje forstod kvarandre uten hjelp fra tolk, gjorde relasjonane sterkt inntrykk. Fattigdommen dei lever i opplevdes også nær og det gjorde inntrykk. Turen til Etiopia inspirerte og utfordra meg. Det å reise med [Uteam](#) er definitivt noko eg vil oppfordra til.

Har du lyst å reise på [Uteam](#)? Les mer her: nms.no/bli-med/verden/uteam

Fruktbar forkynnelse på gumuz!

Tekst/oversettelse: Klaus-Christian Küspert, klausk@nms.no; foto: Mariyam Yohannes

12.10.2018

I år begynte prosjektet «Truly Fruitful» («Virkelig Fruktbart») som lærer opp prester og evangelister om bruken av Bibelen etter at den har blitt oversatt på morsmål. Først ute var nord-gumuz, språket i Metkel nord for Blå Nilen. Travis Williamson, misjonær og lingvist, skriver en oppløftende rapport.

I prosjektdokumentet til «Truly Fruitful» står det:

«For at en bibeloversettelse skal lykkes, skal det mer til enn bare å ha Bibelen i hånden. Når en prest aldri har blitt opplært til å lese og skrive på sitt eget språk, kan det føre til tvil om hans evne til å dele evangeliet med andre på sitt eget språk. Å støtte disse prestene og kirkeledere i egen evne til å lese, skrive, be og forkynne med selvtillit, påvirker hele menigheten og samfunnet!»

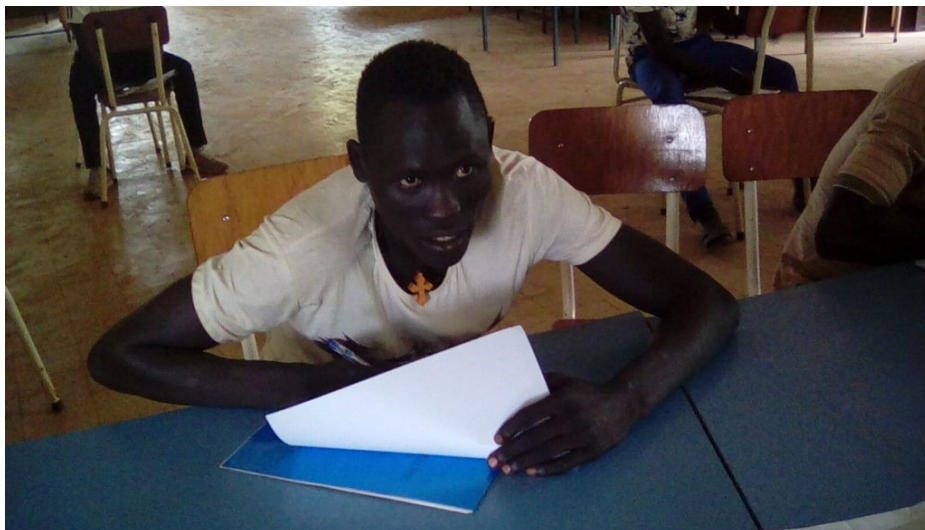
Travis Williamson skriver:

- På lørdag kom jeg tilbake fra Gilgel Beles i Metekel hvor jeg hadde tilbrakt uken med Mariyam Yohannes [fra SIL Etiopia som driver prosjektet], og hjalp med den første uken i "Truly Fruitful" workshopen med gumuz prester og evangelister. Jeg vil begynne med å si en stor takk på vegne av gumuz menighetene. Jeg har ikke stor tro på organisasjoner som flyr inn, gir en rask teoretisk workshop og så forsvinner igjen. Jeg er glad for å kunne si at "Truly Fruitful" er alt annet enn det. Mariyam gjør en utmerket jobb med å involvere deltakerne, få dem ut av komfortsonen og opp foran forsamlingen med teksten til Skriften i sine hender. Hennes lidenskap for Guds ord er smittsom!

- Gumuz-samfunnet, spesielt nord for Nilen, har hatt en svært vanskelig tid med ulike forsøk på å lære seg å lese og skrive på morsmål. Selv om ingen av forsøkene fra ulike kirker, organisasjoner eller staten synes å være en virkelig suksess, er jeg likevel imponert over hvordan hver av disse anstrengelsene har bygget på hverandre. "Truly Fruitful" programmet har gitt meg et glimt av fremtiden. Noen, ikke alle, av de 21 deltakerne var faktisk i stand til å lese Guds Ord nokså flytende på Gumuz, de forstod hva de leste og kunne engasjere seg i diskusjonen om betydningen av teksten. Det var en slik velsignelse å se, og jeg føler meg privilegert for å kunne være del av det. En stor takk til NMS for deres støtte til dette arbeidet og hjerte for Gumuz-folket!

Prester og evangelister fra forskjellige kirker får opplæring i bruken av bibelen på nord-gumuz

Det å lese på morsmål er ikke nødvendigvis enkelt. Også det må læres!

- Det virker som om Mekane Yesus kirken har trukket seg ut av Gilgel Beles, og at støtten til flinke og velutdannede gumuz-evangelister som Lemmi fases ut. Med den økende spenningen mellom oromo og gumuz er kommunikasjonslinjene mellom gumuz og deres synodledere som sitter et sted i Oromia blitt kuttet. Jeg prøver å se fremover og håper å bygge videre på fundamentet som "Truly Fruitful" legger. I motsetning til de ortodokse og katolske kirkene i Gilgel Beles så uorganiserte og svake at de utfører lite evangelisering og kirkeplanting.

I tjenesten sammen med dere,

Travis Williamson

Det er vi som må si takk til ildsjeler som Travis Williamson og Mariyam Yohannes som står på for fullt, og gjør det mulig at gumuz virkelig leses, høres og forstår Guds ord på sitt morsmål. Når det gjelder arbeidet til Mekane Yesus i området er vi sørgelig klar over problemene, og er takknemlige for arbeidet våre katolske og ortodokse søstre og brødre gjør. Vi håper at en snarlig organisering av en «Gumuz synode» i EECMY kan skape noe bedring.

Besøk til Cheseqa landsby i Blånildalen søndag, 7. oktober

Tekst og foto: Johannes Austgulen, redigert og forkortet av Sonja Küspert, sonjak@nms.no

08.11.2018

Tidligere misjonærer Gudrun og Johannes Austgulen kom i oktober på besøk til Etiopia og skriver her om den store dagen de opplevde i Cheseqa.

Befolkningen i Cheseqa består av gumuz som i 2015 måtte flytte fra bredden til Blå Nilen på grunn av Etiopias store damprosjekt som vil legge alle de lavere områder langs Nilen under vann. En vet ennå ikke når tid dette blir, men konstruksjonen av dammen har pågått gjennom flere år.

Dagens nye Cheseqa landsby, som ligger bare to-tre km nedenfor kommunesenteret Sedal, (tidligere Koncho), bærer samme navn som den hadde før flyttingen. Tidligere het landsbyen Sirba, som var et kjent navn også for misjonsfolk i Norge. Cheseqa ("Ny-Cheseqa") er bare en av flere større landsbyenheter som ble etablert etterat alle landsbyer langs Nilen måtte forlates. Folk bor nå i rektangulære hus med blinkende bølgeblikktak grunnet økonomisk kompensasjon fra myndighetene, det finnes skole og veien til helsesenteret er ikke langt.

Etter disse innledende setninger vil jeg hovedsakelig konsentrere meg om søndagsgudstjenesten 7. oktober i den nye kirka i Cheseqa. Allerede i 2015 ble det pekt ut en tomt der en ny kirke skulle bygges. Nå sto kirka fullt ferdig og menigheten ventet på gruppa vår som besto av ni medlemmer, bl.a. formannen i menighetsrådet i Øvrebø, John Hageland. Øvrebø menighet har relativt nylig opprettet misjonsavtale med NMS som går på å støtte arbeidet i Etiopia.

Etter en kjøretid på to timer fra byen Mendi på høylandet nådde vi frem til gudstjenesten som startet kl 10.00. Underveis passerte vi ruinene av de to misjonærboligene og den tidligere klinikken i Dalatti hvor vi hadde bodd og arbeidet for mange år siden. Som en følge av krigshandlinger ble bygningene ødelagt i 1989.

Vi kom frem til ei fullsatt kirke i Cheseqa, noe våre norske venner ikke var vant til under en vanlig gudstjeneste. Et kor ikledd blå kapper sang flere gumuz sanger mens tre trommeslagere sørget for "musikken" så det hørtes langt utover landskapet. Prekenen ble oversatt fra gumuz til engelsk av vår gode venn og tidligere medarbeider Mamacha Kanaa' som nå er landsbysjef i Cheseqa. Gruppa vår ble presentert, og vi fikk komme med en hilsen til våre gumuz søsken. Det var en gripende gudstjeneste, og menigheten besto av kun gumuz hvorav de fleste var unge. På en måte ble dette en uoffisiell innvielsesgudstjeneste da en offisiell innvielse ikke var blitt foretatt her. Denne menigheten lever på flere måter sitt eget liv og er ikke vant med å bli besøkt av ledere innen Mekane Yesus kirken, men de har sitt eget menighetsråd og gumuz prester foretar både dåp og nattverd, blant andre bør nevnes den kvinnelige soknepresten Sudi Gote.

Koret sang på gumuz og ble akkompagnert av tre trommer

allikevel, ikke minst fordi vi hadde en avtale om å delta på gudstjenesten i Cheseqa, og vi ville nødig gå glipp av denne. Dessuten regnet vi både oromo, berta og gumuz som våre venner som ikke ville gjøre oss noe vondt. Det er for omfattende å skrive om konflikten og dens følger her, men våre bønner om en trygg reise gikk helt og fullt i oppfyllelse. Det var også betryggende for oss at mange regjeringsoldater var til stede i ulike områder nå. Vårt besøk til Cheseqa ble en god opplevelse for både Gudrun og meg og for hele gruppa, og vi takker Gud for denne søndagen og for Hans beskyttelse hele veien, ja også under den 60 mils lange kjøringen fra Addis Abeba til Mendi og tilbake.

Etter gudstjenesten ble det en samling hjemme hos formannen i menighetsrådet, Tesfay Senu, og der ble servert både geitekjøtt, tykk grøt, kaffe med mer. Måltidet ble preget av et varmt sosialt fellesskap, og flere taler ble fremført. Til stede var også den første gumuz evangelisten i Blånildal området, Bello Danu, som nå var gammel.

Ut på ettermiddagen kjørte vi opp til høylandet igjen med gode minner fra Cheseqa, både fra møtet med folket, og fra en minnerik gudstjeneste.

Avslutningsvis vil jeg nevne at på grunn av etniske konflikter mellom ulike folkeslag, som også har ført til drap, også av gumuz, samt flyktning til høylandet av grupper innen oromo folket fra flere områder i lavlandet, ble vi fra mange hold sterkt advart mot å kjøre ned til Blånildalen. Absolutt ingen biler kjørte ned dit i disse dager uttalte synodepresidenten i Mendi. Kanskje var det dumdristig av oss? Jeg følte et personlig ansvar for gruppa vår, men vi dro ned

Gudrun og Johannes Austgulen foran den Blå Nil

Jazz på full guffe

Tekst og foto: Mparany Rakotondrainy, mparanyr@nms.no; oversettelse: Sophie Küspert-Rakotondrainy sophier@nms.no 13.11.201

I september/oktober var NMS Ethiopia sammen med Kamashi ungdomssenter vert for fire unge musikere fra Madagaskar. De hadde utveksling med Mekane Yesus kirken sin musikk og jazz skole ved Seminaret. Besøket var en stor suksess og det runget etio-gassisk musikk over hele Mekanisa!

Hovedformålet med utvekslingen var å dele erfaringer om musikk og kultur mellom Madagaskar (Lovasoa kultursenter), Kamashi/ Blånildalen og Mekane Yesus Seminaret ved Mekanisa i Addis Ababa. De fire musikerne fra Madagaskar var Toky Ratoniana, Miora Jaofera, Jaquis Ralphe Rivoarisoa og Solofoniaina Andrianaivo, og de likte Etiopia så godt at de nesten ikke ville reise hjem etter oppholdet.

Solofo t.h. spiller på det tradisjonelle etiopiske instrumentet Krar, mens en etiopisk musiker spiller på det gassiske instrumentet Valiha

Ved workshopen organisert av Mekane Yesus Seminaret var mer enn 100 etiopiske studenter til stede og utvekslingen var veldig fruktbar. Alle var motiverte til å lære noe nytt, bli kjent med hverandre og å lære å bruke nye måter til å prise Gud på gjennom sang og musikk. Teamet fra Madagaskar underviste i Madagaskars musikkstil og kultur til stor glede for både lærere og elever. De etiopiske musikerne lærte gasserne om de etiopiske musikkskalaen (pentatonisk/ femtone skala).

Sammen komponerte de etio-gassiske sanger som ble fremført under en utdendørskonsert ved Seminaret. Mange mennesker, studenter og prester fra Seminaret, NMS medarbeidere og til og med Madagaskars ambassadør til Etiopia kom på konserten som var en flott og verdig avslutning på oppholdet. Konserten holdt på til det var blitt mørkt på kvelden, og likevel ville ingen gå hjem etterpå.

Etter konserten hadde alle tilstedeværende følelsen av å ha sett og lært noe nytt om en annen kultur og musikkstil, og hvordan kristen sang og musikk kan ha veldig ulike uttryksmåter.

Her er noen tilbakemeldinger fra Madagaskar teamet om utvekslingen i Addis Abeba:

Jaquis: Det er en veldig fin mulighet for oss å vise verden Madagaskars musikk og kultur. Vi lærte også om etiopisk musikk og kultur. Den etiopiske musikken er veldig forskjellig fra gassisk stil og vi kombinerte de to kulturene i musikken vi laget. Det jeg likte best var at alle deltok så aktivt. Det ble en utrolig flott uke for alle sammen. Jeg ønsker å takke NMS for denne turen fordi den ble et minne for livet!

Solofu: Det jeg ser er at det er noe likhet når det gjelder tradisjonelle musikkinstrumenter, men måten å spille er veldig annerledes mellom Madagaskar og Etiopia. Det er veldig interessant. Når det gjelder kultur er etiopier veldig stolte over deres kultur og deres identitet, i hvert fall de elevene vi møtte her i Addis Abeba. Og de vet hvordan de kan uttrykke den stoltheten på en god måte.

Toky: Utvekslingen var veldig viktig for oss. Vi kunne lære bort litt om gassisk musikk, som ikke er godt kjent i andre afrikanske land. Vi fikk også vite mer om etiopisk musikk. Det var viktig for oss å bli kjent med mange mennesker her, så vi kan holde kontakten og dele om musikk i sosiale medier. Det jeg så også var at det var lite deltakelse fra jentene. Vår gruppe hadde dessverre også bare en jente med oss, selv om det er viktig med balanse. Vi vil gjøre det bedre neste gang. Vi må jobbe med det, for å motivere jenter til å delta mer i fremtiden.

Miora: Workshopen gikk utrolig bra, og studentene var aktive. Og jeg følte at vi fikk en varm velkomst på jazzskolen. Studentene likte å dele sin musikk og kultur og de var interesserte i å få vite mer om Madagaskar. Mitt ønske er at vi vil fortsette å dele og gjøre utveksling. Det hadde vært veldig interessant å gjøre det med andre land også, slik som Kamerun, Egypt, Thailand eller Norge. Jeg er sikker på at andre ungdommer fra forskjellige land er veldig ivrige etter å bli med i denne tverrkulturelle utvekslingen. Jeg håper at etiopierne kan komme til Madagaskar. Når vi er tilbake kommer vi til å dele erfaringene med våre gassiske venner. Takk til NMS for å organisere alt. Vi fikk så mye! Gud velsigne dere. Så sees vi på Madagaskar neste gang.

Tradisjonelt = økumensk

Tekst: Sophie Küspert-Rakotondrainy, sophier@nms.no; foto: Mariyam Yohannis

15.11.2018

Å være kristen er ikke det samme som å være kristen... Samholdet mellom de ulike kirkesamfunnene i Etiopia kan være like løst som mellom ulike religioner. Ofte oppstår konkurranselignende situasjoner mellom kirkene, og folk fra ulike denomina-sjoner ber og synger svært sjeldent sammen.

En av grunnene til at tilbedelse på tvers av kirkesamfunn kan være så vanskelig (bortsett fra den vanlige mistilliten til hverandre), er at de har så ulike sangtradisjoner. En melodi som er typisk "pente" - altså evangelikal, er ikke syngende for en ortodoks. Og du må nok bruke både pisk og gulrot om du vil få en ekte reformert til å syngende en ortodoks melodi.

Det Mariyam og Travis fra SIL gjorde på den to-ukers workshopen de hadde i Gilgel Beles i oktober var enkelt, men revolusjonært: De fikk 37 nord-gumuz kirkeledere og bibeloversettere til å bruke tradisjonelle gumuz melodier! Plutselig fant de ortodokse, katolikkene, de reformerte og pinsevevnerne en fellesnevner i sang og bønn. Mariyam sier:

«Enheden blant katolikker, ortodokse og protestantiske kirker er så fantastisk! De er et godt eksempel på en kirke som er forent gjennom Kristus og et forbilde for hele landet.»

Deltakerne leser i Lukas og Apostlenes Gjerninger fra den foreløpige økumenske oversettelsen av disse bøkene

Tradisjonelle melodier er ofte forbundet med hedensk tilbedelse og er forbudt for kristne. Når disse kirkelederne nå opphever dette forbudet og tar tradisjonene inn i varmen slås mange fluer i en smekk. Mennesker på tvers av kirkesamfunn kan tilbe Gud sammen. Gumuz språk, kultur og tradisjon godkjennes av kirken. Og gumuz folk kan endelig stå foran Gud forent og ved å være seg selv.

En av deltakerne, Fasil, leser i den foreløpige oversettelsene av noen bøker i Bibelen

I workshopen lagde deltakerne en plakat på morsmålet – den første synlige demonstrasjonen av morsmålet i kirkene i nord-gumuz området (Metekel). Egentlig hadde Mariyam og Travis foreslått Fadervår, men katolikkene kunne ikke akseptere Fadervår uten et Ave Maria. Derfor ble de enige om et bibelvers som kunne aksepteres av alle. De bestemte seg for Johannes 10:11:

«Jeg er den gode hyrde. Den gode hyrde setter sitt liv for fårene.»

Plakaten ble trykt opp i nok eksemplarer til at alle kunne ta med til sine kirker. Så nå henger den samme plakaten i ortodokse, katolske, reformerte og pinsekirker i hele Metekel. Det er historisk!

Dagmi, en av deltakerne på workshopen forteller til de andre deltakerne at han ser på dem som felles søstre og brødre:

«Fra nå av vil dere ikke være fremmede for meg når jeg ser dere på gata. Dere vil være mine brødre og søstre i Kristus.»

La oss håpe at dette tankesettet kan spre seg i Etiopia, og at de kristne etter hvert vil se på hverandre som ett legeme i Kristus. Et viktig steg er å anerkjenne hver person med den kulturelle bakgrunnen han eller hun har, slik at alle er like for Gud.

Patriarkatet - ikke lenger vårt samfunns morsmål!

Tekst og foto: Marit Breen, maritb@nms.no

05.12.2018

Arbeidet med å styrke kvinners posisjon i Vest Etiopia er mangfoldig. Det skal mange krefter til på ulike felt og fra ulike hold for å skape forandring i en kultur der kvinner er lært opp til å være svært lite synlig, i alle fall utenfor sitt egen hjem. En kvinnelig etiopisk jurist beskriver situasjonen slik: "patriarkatet er vårt samfunns morsmål. Helt fra vi er små lærer vi å se ned på kvinner".

Den som har fulgt med i nyhetsbildet vil være kjent med at den etiopiske statsministeren de siste månedene har økt andelen kvinner i Parlamentet, som også har utnevnt landets første kvinnelige president. Mange tunge ministerposter er også gitt til kvinner. Det er spennende tider i Etiopia, og tid for å se 'opp til kvinner' heller enn ned på dem. Mye tyder på at tiden er moden for å innføre landet et nytt 'morsmål', der kvinners stemmer høres og sees opp til. WEWEP befinner seg også i dette landskapet, og gjennom prosjektet ser vi tegn på en brytning over i et annet 'morsmål' i kirken.

Ulike kvinne og mannsverdener

Ett av de områdene WEWEP satser spesielt på i denne 3 års fasen, handler om å i større grad få forankret 'gender-tenkning' i synodestrukturen, med Kvinnedepartementene i bresjen. Dette gjøres med tanke på fortsettelse av aktiviteter etter at prosjektet faser ut. Dersom kirkeledelsen får øynene opp for at kvinner og menns verdener ser ulike ut, og dermed krever ulik tilrettelegging og hensyn for å sikre lik deltakelse, vil det være en seier for programmet. Da vil synodene kunne tilrettelegge for at kvinners deltakelse og stemmer blir tatt hensyn til og også verdsatt i kirkene – og i samfunnet for øvrig.

Prosjektleder Nadhi og leder for kvinne departementet i Central Gibe synoden, Shangule, står i bresjen for de strategiske forandringene som skal fremme kvinners deltakelse i synoden

Endrer møtetidspunkt

Komiteen som har jobbet med å bedre kvinners deltakelse i ett av programmets synoder (Central Gibe Synoden) har skjønnet noe veldig viktig. Dersom miljøet kvinnene skal delta i overhode ikke passer inn i deres liv og hverdag, vil det være vanskelig å delta – og heller ikke attraktivt for kvinnene. Et såpas enkelt grep som å endre møtetiden for eldsterådet fra kveldstid til tidlig ettermiddag kan være avgjørende for om kvinner ser det som mulig å sitte i eldsterådet. Dette, og mer til, har komiteen foreslått for synodeledelsen. Ledelsen har akseptert listen som nå skal videre til synodens høyeste beslutningsråd og siden tas inn i statuttene og gjøres gjeldende for alt arbeid i synoden.

Grep om kvinnelig omskjæring

Et punkt som komiteen spesielt er glad for at blir akseptert av synodeledelsen handler om konsekvensen av utføre eller delta i kvinnelig omskjæring. Mange andre tradisjonelt skadelige praksiser slås ned på i menighetene ved at medlemmer ekskommuniseres. Endelig inkluderes også kvinnelig omskjæring som praksis som kvalifiserer til utestengelse fra nattverdfellesskap og eventuelt andre aktiviteter vedkommende er engasjert i gjennom kirken.

Den nye generasjonen i Etiopia lærer i større grad å jobbe sammen side om side som gutter og jenter

Tid for et annet morsmål

Listen som komiteen har utarbeidet er overhode ikke skrevet på et 'patriarkalsk morsmål'. Det er tydelig at kvinner har vært med å utarbeide den ettersom mange av forslagene handler om hvordan omstendighetene, miljø og kultur må endres for å tiltrekke flere kvinner. Dette er det nettopp kvinner som har kunnskap om og kan si noe om. For eksempel handler et punkt om sikkerhet når kvinner er på reise gjennom jobb. Trygg losji skal prioriteres til kvinner, noe som ikke er en selvfølge når en reiser rundt i Etiopia. Et annet punkt tar for seg harassment. Det finnes en rekke ordtak og uttrykk som fortsatt lever i beste velgående og som overhode ikke oppmuntrer kvinners deltakelse. Nå skal dette også tas tak i.

Det som skjer er nettopp at praksisene i synoden gjøres mer passende for kvinner slik at deres deltakelse kan økes. Synoden gjør sitt arbeid mer 'kjønns sensitivt' som vi vil si på utviklingspråket.

WEWEP leder, Jeritu Berhanu, har jobbet med å fremme kvinners posisjon i Vest Etiopia gjennom mange år.

Arbeidet bærer frukt

Leder for WEWEP, Jeritu Berhanu, er imponert over at flere av synodene viser slike tegn på forandring. Det viser at strategiene bærer frukt, og viktigst; vi ser at kvinner – sammen med menn - aktivt utfordrer egen kultur og synodeledelse. Uten kvinnene ville vi ikke ha sett slike forslag som vi nå ser i Central Gibe Synoden, sier Jeritu: "Komiteen i Central Gibe og deres forslag til egen synodeledelse viser at de har skjønnet at de grunnleggende problemene med kvinners manglende deltakelse må håndteres. De har klart å identifisere disse og kommet opp med en helt konkrete strategier som vil ha store konsekvenser for kvinners villighet og evne til å delta."

Farlig på jobben

Tekst og foto: Sophie Küspert-Rakotondrainy, sophier@nms.no

12.12.2018

De ansatte i Green LiP risikerer mye for å få bilagene til revisor i sikkerhet i høylandet – blant annet en fottur i flere dager på en usikker og ufremkommelig vei.

Det har vært uroligheter i Vestetiopia i flere måneder nå, hovedsakelig på grunn av til dels voldelige sammenstøt mellom ulike etniske grupper (oromo og gumuz). Det er også politiske grunner til urolighetene.

Under slike forhold sier det seg selv at det vanskelig å arbeide. Green LiP prosjektet har i tillegg en spesiell utfordring siden hovedkontoret ligger i Gimbi i høylandet i Oromia og alle prosjektområdene ligger i lavlandet i Benishangul Gumuz. Veien fra Gimbi til Blånildalen har vært stengt i mange uker. Brua på bildet øverst er for eksempel stengt. Ingen gumuz kan reise til høylandet, og ingen oromo til lavlandet. Alle medarbeiderne i Gimbi er oromo, og de aller fleste medarbeiderne i lavlandet er gumuz.

I hele vest holder folk flest lav profil, arbeidsplasser og skoler er stengt til tider, banker, butikker og offentlige kontorer jobber ikke som normalt.

«Folk er redde og tør ofte ikke å bevege seg langt bort hjemmefra. Sannsynligheten for at en ny konflikt vil stenge veier og gjøre hjemreisen livsfarlig er ganske stor.»

Man skulle tro at ingen prosjektaktiviteter kan gjennomføres under slike forhold, spesielt i et land der ting som pengeoverføringer, bilag til regninger og mange andre ting ikke gjøres digitalt, men i papirform og krever underskrift av både de i prosjektkontorene og de som jobber på hovedkontoret.

Likevel klarer Green LiP å håndtere disse utfordringene meget godt og arbeidet går videre. I prosjektene jobber de med så mange aktiviteter de klarer med midlene de har i lavlandet. Og for å kunne møtes må de være kreative. De valgte hovedstaden i Benishangul Gumuz, Asosa, som en sentral møteplass. Leder for Green LiP, Kenesa Michael, forteller hvordan Yohannes og Nigatu som er prosjektledere henholdsvis for Yaso og Agalo prosjekter kom seg til Asosa:

«De gikk til fots langs Blånilen med finansdokumentene og bilagene i flere dager. Noen steder fikk de sitte på med en motorsykkle, men ellers måtte de bære alt på ryggen.»

Yohannes og Nigatu kom seg til Asosa helskinnet, og det samme gjorde Zakir fra Mao Komo prosjektområde. Han hadde ikke måttet gå til fots, men han måtte finne en modig bussjåfør som turte å kjøre på en vei der det var fare for angrep og overfall.

Kenesa og regnskapsfører Admasu kom seg til Asosa med prosjektbilen gjennom mange veisperringer og kontroller. Da de endelig var samlet i sikkerhet var gleden selvfølgelig stor. Deretter ble det noen intense dager med planlegging for hvordan de skal klare å gjennomføre aktivitetene som er planlagt for Green LiP. Zakir kunne heldigvis love bedre forhold i Mao Komo området, og noen aktiviteter kan derfor gjennomføres der til situasjonen i Blånildalen er bedre.

Alt dette viser at ansatte er svært engasjerte og at de er oppfinnsomme når det gjelder å løse problemer. Situasjonen er ekstremt utfordrende, ikke bare med hensyn til arbeid, men det er også en stor psykisk belastning for alle som bor i vest. Holdningen til de ansatte i lys av dette er derfor eksemplarisk.

Staben i Agalo jobber under svært vanskelige forhold. Leder Nigatu er til venstre i bildet.

Klare til kamp!

Tekst: Marit Breen, maritb@nms.no; foto: Elias Chemada,

17.12.2018

Hva er fellesnevneren når ni personer fra tre kirker fra tre ulike land møtes en uke i Etiopia i November? De er klare til å kjempe for kvinners plass i sine kirker.

De utvalgte er frivillige og skal bekjempe denne kampen med Bibelen og studiet av Tamars historie fra 2.Samuelsbok som redskap. Vold mot kvinner vil ikke ta slutt dersom kirken fortsatt er preget av en kultur der jenter og kvinner sees ned på. Dette skal de tre representantene fra NMS sine samarbeidskirker på Madagaskar (FLM), i Etiopia (EECMY) og i Kamerun (EELC) gjøre noe med.

Seks av de ni er rekruttert av sine kirker og valgt ut for å gjennomføre 'Tamar Campaign' i sine kirker i løpet av 2019. I November kom disse sammen til Etiopia med lederne for den avdelingen i sin kirke hvor Tamar prosjektet er forankret.

Læring med hjerte, hode og kropp

Koordineringsteamet for prosjektet hadde lagt opp en svært intens uke for deltakerne. Her skulle det læres både med kropp, hjerte og hode. Ikke bare skulle deltakerne få innføring i kontekstuell bibelstudie som metode og bli kjent med Tamar. De skulle også se dette i en større sammenheng som handler om å utruste kirkene til å se sitt arbeid i lys av både kvinne og mannsverdener. De skulle øves i å fasilitere workshop og kontekstuell bibelstudie– og få karakter på sin fremføring. Hver dag ble det satt av tid til refleksjon og tilbakemelding.

Endring starter med meg

Refleksjon er et viktig redskap for læring og utgangspunkt for endring, og noe det ble satt av tid til daglig gjennom hele uka. Noe av prosjektets filosofi bygger på at endring alltid starter med oss selv. Dersom vi tror på at vold mot kvinner må bekjempes og ser at dette er et stort problem i våre kirker, og også en del av et helhetlig problem av en kultur der jenter og kvinner er

satt på bakerste benk, kan vi begynne å tenke strategier for endring. Men hjertene våre må berøres; av egne og andres historier. Ei av deltakerne uttrykte blant annet hun personlig var berørt av Tamars historie:

«Den handler om oss og våre liv. Karakterene i Tamars historie er alle en del av våre kirker og vårt samfunn. Hennes historie er som å beskrive vår egen.»

Deling av historier og erfaring fikk derfor en stor plass gjennom uka; både formelt i workshopen men også i grupper og rundt måltider vi delte gjennom uka.

Kontroversielt tema

Deltakerne delte sterke historier fra sine kirker der det blant annet kommer tydelig fram hvordan arbeid med kvinner ofte settes til side i et egen hjørne. Enkelte uttrykte at sine kirker er 'stemmeløse' i forhold til tema knyttet opp mot vold mot kvinner; at myndigheter i sine land ofte gjør noe, men kirken er stille:

«Kirken bryr seg først og fremst om å forkynne evangeliet fra prekestolen, men den vil ikke involvere seg i private anliggender. Oftest er vold knyttet opp mot hemmeligheter innenfor et hus' fire vegger, og det er ikke en arena kirken vil begi seg utpå.»

Dessuten er vold mot jenter og kvinner også relatert til grunnleggende holdninger som er ødeleggende for deres liv som sådan; det påvirker jenter og kvinners muligheter både innenfor og utenfor kirken.

Jacinta Makokha fra Kenya er med i prosjektets koordineringsteam. Hun har lang erfaring med kjønnsbasert vold blant annet gjennom sitt arbeid i 'Change Agents for Peace International (CAPI)' der hun er styreleder og konsulent i 'gender, peace and development'. Hennes engasjement er spesielt sterkt rundt kirkens profetiske stemme inn i samfunnet og som endringsaktør. Hennes historier fra arbeidet i Kenya og internasjonalt rørte manges hjerter og inspirerte til håp om at endring er mulig når man kjemper sammen. Og kampen er også åndelig og må bekjempes med bønn og faste, noe Jacinta presiserte.

Sammen med Sithembiso Zwanes erfaringer med advocacy arbeid og som aktivist i Sør Afrika og spesielt gjennom arbeidet til Ujamaa Centre for Biblical and Theological Community Development and Research ble deltakerne godt 'rustet til kamp'. Ujamaa Centre jobber med kontekstuell bibelstudie som metode og utviklet Tamar Campaign i sin tid. Å ha med Sithembiso Zwane som nestleder ved sentret var derfor svært verdifullt.

Sithembiso Zwane fra Ujamaa i Sør Afrika

Nettverk på tvers av land og kirker

En heldagstur til en nydelig krater innsjø, Wenchi, var også en del av ukas program. Å samkjøre gjengen av Tamar Campaign undervisere både internt og mellom de ulike kirkene og landene stod sentralt i ukas program. Koordineringsteamet ønsker å bygge kompetanse ved å dele erfaringer på tvers av land og kirker; ulik bakgrunn og personlige historier – og ikke minst gjennom at de også finner støtte i hverandre. Det er deltakerne som er spesialistene for sine land og kulturer, og vet hvor skoen trykker og hvordan forandring kan trigges gjennom kirkens arbeid. Tanken var at denne uka skulle føre dem nærmere hverandre slik at når de reiser hjem hvert til sitt og begynner arbeidet med å gjennomføre 'Tamar Campaign' i sine kirker, skal de ha muligheten til å kontakte hverandre for støtte og råd. De skulle også utrustes med nok kunnskap og 'redskap' for å kunne gjennomføre jobben i sine kirker og land. Koordineringsteamet fungerer som støttespillere for alle sammen og sørger for at alle følges opp og har hva de trenger i dette.

Koordineringsteamet: Penny Plowman (England), Jacinta Makokha (Kenya) og Marit Breen (NMS)

Koordineringsteamet er spent på å følge de tre teamene gjennom 2019 og se hvordan de kjemper kampen i sine kirker ved å undervise 'sine egne' i Tamar Campaign!

'Tamar Campaign' er et kontekstuellt bibelstudie som engasjerer deltakere til å studere teksten om Tamar fra 2.Samuelsbok (13.1-22). Tamars historie brukes til å analysere vold mot kvinner i egen kontekst og se på hva de kan lære fra teksten og anvende i eget liv; menighet og samfunn. Hovedmålet med bibelstudiet er å få kirkene i tale omkring temaet vold mot kvinner - "break the silence". Prosjektet retter seg først og fremst mot kirkeledere og andre sentrale personer i kirkene som kan bidra til å sette problematikken på agendaen.

Fremtidsdrømmer, mor Maria og julen

Tekst og foto: Klaus-Christian Küspert, klausk@nms.no

19.12.2018

I flere år har NMS støttet unge kvinner til å ta teologisk utdanning - og oppmuntret dem til å bli ledere i sin kirke. Ved et frokostmøte forteller de om sine fremtidsdrømmer, sine hverdagsproblemer og om hva julen betyr for dem.

En strålende formiddag i desember møter Ms Worknesh og jeg fra NMS fem litt nervøse teologistudenter på kontoret til kvinnedepartementet til Mekane Yesus kirken. Damene får stipend av NMS. Vertskapet er Sister Tadelech, lederen for kvinnedepartementet og medarbeiderne hennes, Ms Abebech og Rev. Dr. Bekure. Mekane Yesus kirka har bortimot 5000 prester - bare 87 av dem er kvinner, ingen i ledende posisjon. Grunn nok for NMS og den norske presteforeningen å dele ut noen stipend til kvinner som ønsker å studere teologi - og også har planer om å søke ledende stillinger i kirken. Over en kopp etiopisk kaffe og noen rundstykker ber vi dem å fortelle oss litt om deres fremtidsdrømmer, om spesielle utfordringer og - passende til årstiden - om **hva julen betyr for dem**.

Mitt navn er **Rev. Habtame Merga**, jeg kommer fra Aira. Jeg har en bachelor in teologi, og nå er jeg mastergrad student i "Organisational Leadership". Jeg vil gjerne bli en av lederne i synoden, kanskje til og med generalsekretær. Jeg er redd for å søke en slik stilling, fordi jeg tviler på at jeg har nok kompetanse, men det er mange som oppmuntrer meg og mener at jeg kunne bli en god leder. Jeg er ordinert prest fra før og når jeg nå snart har master i ledelse, vil jeg være godt egnet til å søke en slik stilling; uten å være ordinert prest er det nesten umulig å bli leder i kirken, men mange prester mangler kompetanse i ledelse.

Lærerne forventer at vi har en PC, spesielt vi master studentene. Vi skal levere oppgaver skrevet på PC og laste ned dokumenter. Hvordan skal vi gjøre det? Vi får aldri råd til å kjøpe oss egen PC.

Julen - det er lys. Julen handler om Jesus Kristus som kom med lys inn i vår verden. Jomfru Maria er også svært viktig for oss kvinner. Lyset kom til Maria, det er et symbol; med Maria ble kvinnene inkludert i frelsen. Gud så Maria, og kvinnene ble renvasket. Vi vil alle dra hjem for å feire julen sammen med familien. Ikke alle kan reise, de har ikke penger for bussen, men jeg er heldig. Jeg kan feire sammen med familien.

Mitt navn er **Rev. Rajitu Almadi**, jeg er fra Mendi. Jeg er ordinert prest med bare 3-årig utdanning, så nå tar jeg en bachelorgrad i teologi. Synoden har lovet meg at jeg skal overta kvinnearbeidet i et prosti når jeg kommer tilbake. Jeg er veldig usikker på om jeg en gang selv kan bli leder for et prosti. Da måtte jeg først bli foreslått og så valgt. Tiden er vel ikke moden for det?

Julen er fremfor alt en stor og flott feiring i kirka, både om kvelden og på selve juledagen [7. januar]. Det er også tiden for helbredelse. Det er mange syke som blir brakt til kirken og blir helbredet i jula.

Mitt navn er **Aster Wakjira** fra Gimbi. Jeg jobbet lenge som evangelist i synoden, men nå er jeg bachelor student i teologi. Jeg ønsker å bli ordinert prest og så skal jeg jobbe i synodens kvinnedepartement eller overta kvinnearbeidet i et prosti. Jeg like å forkynne, og begynte som lekpredikant allerede som ung jente. Det å forkynne er det jeg liker best, og folk sier at jeg er flink til det.

Vi får 1500 birr i måneden [480 kroner] for mat og alle personlige utgifter. Der er veldig lite. Jeg er diabetiker og trenger medisiner, og vi trenger litt såpe for oss selv og for klesvasken, så da blir det lite igjen for maten.

Julen er fra mørket til lyset. Det er Guds kjærlighet som kommer til menneskene. Det er jo på grunn av Eva at kvinnene ble syndige, hun gjorde noe stygt mot Adam, men dette ble tatt bort fra kvinnene da Gud kom til Maria og hun ble Jesu mor. Slik ble kvinnene forsonet med Gud.

Mitt navn er **Aberash Tamene**. Jeg er fra Agalo i Blånildalen. Etter 10. klasse fikk jeg muligheten til å gå på «Mekane Yesus Women Insitute and Centre» i ett år for å forbedre kunnskapsnivået mitt, og nå tar jeg «diploma» i teologi [3 årig grunnutdanning]. Når jeg går tilbake til Blånildalen vil jeg gjerne jobbe som evangelist for Gumuz folket. Jeg er også interessert i å bli medarbeider i Gumuz bibeloversettelsesprosjektet og håper at det prosjektet fortsetter.

Julen gjør meg glad. Det er tiden når menneskene er glade i hverandre, når de tilgir hverandre. De er gode til hverandre på grunn av Guds kjærlighet som kom ned til oss. Jeg kan dessverre ikke reise hjem til familien til Blånildalen pga. mye vold, uro og stengte veier.

Mitt navn er **Mercy Isa**, jeg er født i Jimma, men nå er jeg i Addis Abeba. Jeg kommer fra en muslimsk familie og het Aisha før. Da jeg ble frelst brøt familien med meg, og det er 8 år siden jeg sist hadde kontakt med foreldre og søsken. Jeg ble tvunget til å forlate Jimma og måtte flytte til Addis for å unngå forfølgelse. Så tok jeg ett år på bibelskole og ble evangelist her. Nå studerer jeg teologi på «diploma» nivå [3 år]. Deretter håper jeg at jeg kan ta bachelor i teologi, men jeg har ingen som støtter meg. Drømmen min er å nå ALLE muslimene på jorda eller i det minste i Etiopia og fortelle dem om Jesus. Det å ha funnet frelse veier mer enn opp for å ha mistet familien min!

Jeg er ikke del av dette prosjektet og har ikke råd til å kunne fullføre det siste året. Jeg trenger litt støtte for å komme meg gjennom neste semesteret, ellers må jeg slutte et halvt år før eksamen.*

Julen er kjærlighet. Jeg elsker julen fordi det er da jeg ble født på nytt. Jeg lever alene og uten kontakt med familien, men akkurat i julen savner jeg ikke familien. Da er det Jesu fødsel som står i sentrum, og hvordan jeg også ble født på nytt. Da er alle som tror på Jesus Kristus min familie, og det er mange gode kristne som tar plassen for min egen mor og blir mine mødre.

Rev. Habtame avslutter med å uttrykke stor takknemlighet til NMS og presteforeningen for denne unike muligheten og for tilliten vi viser til kvinnene. En spesiell hilsen og stor takk til alle kvinnene i presteforeningen i Norge! Hun ville så gjerne en gang møte de kvinnelige norske prestene! Så ønsker hun på vegne av alle studentene en **velsignet jul og et god nytt år**. Måtte Gud velsigne oss alle.

* Vi fant spontant noen penger både til Mercy og til Sara, en annen kvinnelig teologi student som er i den samme situasjonen; nå kan de fortsette studiet frem til eksamen i juni 2019.

